

РЕШЕНИЕ

№ 4523

гр. С., 13.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 56 СЪСТАВ, в публично заседание на тринадесети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Н. Д. С. М.

при участието на секретаря П. Н. Н.
като разгледа докладваното от Н. Д. С. М. Гражданско дело №
20221110156277 по описа за 2022 година

Производството е образувано по предявени от „Ф.“ ООД срещу „Д. З.“ АД осъдителни иски с правно основание чл. 405, ал. 1 КЗ и чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

Ищецът твърди, че на 31.10.2018 г. сключил с ответното дружество договор за имуществена застраховка „Имущество за малък и среден бизнес“, обективизирана в застрахователна полица № 087018003600****/31.10.2018 г., като обект на застраховане била притежаваната от ищеца фотоволтаична електроцентрала „Ф. – В.“ с мощност 64,26 kWp, находяща се в с. В., общ. М., обл. С. З.. Покрити рискове съгласно клауза А1 към същата били пожар, мълния, експлозия, имплозия и др. На 09.10.2019 г. било установено, че три от инвенторите, а именно тези с № 20014****, 200143**** и 200143**** са преустановили дейност вследствие на внезапно външно въздействие. Впоследствие било установено, че причината за повредата била мълния, представляваща покрит риск по клауза А1. Въпреки отправеното искане за заплащане на застрахователно обезщетение, такова не било изплатено, а на 11.11.2019 г. и на 20.08.2020 г. ответното дружество отказало изплащане на обезщетение. Ищецът обосновава активната си материална легитимация с твърдение, че към момента на предявяване на иска не са в сила специалните договорености от полицата за прехвърляне на правата по същата в пола на банка „ОББ“ АД. Поради изложеното ищецът иска ответникът да бъде осъден да му заплати сумата от **22 372,66 лева**, представляваща застрахователно обезщетение по имуществена застраховка „Имущество за малък и среден бизнес“, обективизирана в застрахователна полица № 087018003600****/31.10.2018 г. за щета, настъпила вследствие на мълния, **ведно със**

законната лихва от 08.06.2022 г. до окончателното изплащане на вземането, както и сумата от **5840 лева**, представляваща обезщетение за забава за периода от 11.11.2019 г. до 08.06.2022 г. Претендира разноски.

В законоустановения срок по чл. 131 ГПК е постъпил отговор на исковата молба от ответника – „Д. З.“ АД, с който оспорва исковете по основание. Оспорва активната материална легитимация на ищеца, като твърди, че право да получи обезщетение има единствено третото ползващо се по застраховката лице „ОББ“ АД. Оспорва наличието на покрит застрахователен риск, като твърди щетата да е настъпила в резултат на моментно високо напрежение или непряко попадение на мълния, като същите не представляват покрит риск по договорената клауза А1, доколкото същата покрива само вреди от пряко попадение на мълния. Твърди, че вреди от токов удар, свръхнапрежение, индукция, непряко попадение на мълния или късо съединение се покриват по клауза Б7, която не е договорена. При условията на евентуалност, ако се установи вредите да са в резултат на пряко попадение на мълния, релевира възражение за наличие на изключен застрахователен риск по т. 3.2 от Общите условия, а именно – клауза А1 не покрива щети, нанесени върху електрически съоръжения под въздействие на електрически ток без поява на пламък, напрежение под нормалното, дефекти в изолацията, късо съединение, недостатъчен контакт, техническа неизправност на измервателни, регулиращи и предпазни устройства. При условията на евентуалност, ако се установи, че настъпилото събитие представлява покрит застрахователен риск, ответникът поддържа, че претендираният размер на обезщетението е силно завишен и не всички твърдени щети са в пряка причинно-следствена връзка с настъпилото събитие.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност и взе предвид доводите и възраженията на страните съгласно чл. 235, ал. 2 ГПК, приема за установено от фактическа страна следното:

С оглед становището на ответника и на основание чл. 146, ал. 1, т. 3 и т. 4 ГПК и чл. 153 ГПК като безспорни и ненуждаещи се от доказване по делото /с доклада/ са отделени следните обстоятелства: наличието на валидно застрахователно правоотношение по договор за имуществено застраховане по застраховка „Имущество за малък и среден бизнес“, обективирана в застрахователна полица № 087018003600****/31.10.2018 г.

Видно от представената на лист 14-15 по гр.д. № 1356/2022 по описа на РС К. застрахователна полица № 087018003600****/31.10.2018 г. застрахователният договор между ищеца „Ф.“ ООД, като застрахован и ответника „Д. З.“ АД, като застраховател е сключен в полза на „О. Б. Б.“ (ОББ) АД като трето ползващо се лице. В чл. 1 от Специални договорености е посочено, че правата за получаване на застрахователно обезщетение по полицата се прехвърлят на търговска банка „ОББ“ АД до размера на непогасената част от кредита и за срока на същия, но не повече от застрахователната сума и не по-дълго от срока на застрахователния договор.

Съгласно представено на лист 63 по делото удостоверение, изх. № ИД-*****-2023/23.06.2023 г., издадено от „ОББ“ АД „Ф.“ ООД с ЕИК: ***** е ползвал кредит с одобрен размер от 225 000 EUR, отпуснат от „ОББ“ АД по силата и при условията на Договор за инвестиционен кредит № 014-ИК от 22.11.2012 г. и прилежащите към него допълнителни споразумения, с краен срок на погасяване

22.11.2021 г. В изпълнение на разпоредбата на чл. 3, раздел II във връзка с чл. 5, ал. 1 от Раздел I от Договора кредитополучателят „Ф.“ ООД е предоставил Полица № 087018003600**** за застраховка „Имущество за малък и среден бизнес“ с дата на сключване 31.10.2018 г., издадена от „Д. З.“ АД, по силата на която полица правата за получаване на застрахователно обезщетение по полицата се прехвърлят на търговска банка „ОББ“ АД до размера на непогасената част от кредита и за срока на същия, но не повече от застрахователната сума и не по-дълго от срока на застрахователния договор. В удостоверението е посочено, че към 22.11.2021 г. цитираното кредитно задължение е изцяло погасено.

Съгласно чл. 71 от Общите условия на застраховка „Имущество за малък и среден бизнес“ (на лист 24 по гр.д. 1356/2022 г. по описа на РС К.) обезщетението за всяко увредено застраховано имущество се изплаща на неговия собственик, на изрично упълномощено от него лице, или на посочено в застрахователната полица или в добавък към нея трето ползващо се лице, или на застрахователя в определените в настоящите общи условия случаи.

Съгласно заключението на изслушаната по делото съдебно-техническа експертиза (на лист 66-87) конкретната причина за възникване на повреда в инвертори със серийни номера: 20014****, 200143**** и 200143**** е попадението на мълния на 09.06.2019 г. и генерираните от нея преходни пренапрежителни импулси във всеки затворен контур, съставен от проводници. Вещото лице посочва, че съгласно фактически установеното от приложените по делото документи корпусите на инверторите са опушени, напукани, има крачета със следи от нажежаване, един от елементите на охлаждащ радиатор е със стопена алуминиева ламарина, което е показател за силно нагряване. Поради това, вещото лице прави извод, че са налице признаците на непряко (индиректно) попадение на мълнията и уврежданията на инверторите се дължат на електромагнитните ефекти на мълнията. Вещото лице посочва, че механизмът на увреждане на инверторите на фотоволтаичната електроцентрала е следният: при попадението на мълнията в земята токът на разряда, който изтича към земята, предизвиква електромагнитно поле с много голям градиент, което бързо затихва. В резултат, в подземния кабелен електропровод, се индуцира вълна на пренапрежение, сходна на тази, която се получава при пряко попадение. Така индуцираната вълна на пренапрежение, достигайки до главното разпределително табло на фотоволтаичната електроцентрала, преминава през кабела СВТ 4x16 мм² и захранва с това повишено пренапрежение едно от МРТ, към което са свързани трите инвертора, в резултат на което тяхната функционалност се е компрометирала. В заключение вещото лице посочва, че доколкото разстоянието между центровете на процесния обект и попадането на мълнията е 860 метра, което е 8,5 пъти по-малко от радиуса на несигурност, то това попадение на мълнията върху земята, в голяма близост до обекта категорично може да се съпостави с пряко попадение на мълнията по отношение на вреди, причинени от откази на вътрешни мрежи вследствие на електромагнитни въздействия. С оглед на това и с оглед на съпоставимостта на признаците за причинените щети при пряко и индиректно попадение на мълнията вещото лице посочва, че според него е налице пряко попадение на мълнията, защото щетите са такива, каквито биха били при пряко попадение, така както са описани в т.2.2 от дефиницията на покритите рискове на Клауза А1. При разпита си в съдебно заседание, проведено на 28.11.2023 г. /на лист 97, стр. втора/ вещото лице посочва, че когато падне мълния, нейното вредоносно действие се разпростира в кръг с радиус 2 км. и в този радиус всичко се унищожава.

Съдът кредитира констатациите на експерта в частта, установяваща причините за увреждане на процесните инвертори.

Съгласно заключението на изслушаната съдебно-икономическа експертиза, представена в писмен вид на лист 115-118 по делото, действителната стойност на увреденото имущество – 3 бр. инвертори със серийни номера съответно 20014****, 200143**** и 200143****, е 22 372,67 лева. Обезщетението, изчислено по реда на чл. 55.2 във връзка с чл. 34 от Общите условия на ответника е в размер на 22 272,67 лева. Размерът на мораторната лихва, изчислена за периода 11.11.2019 г. – 08.06.2022 г. върху сумата от 22 272,67 лева, възлиза на сумата от 5 821,83 лева. Размерът на мораторната лихва, изчислена за периода 20.08.2020 г. – 08.06.2022 г. върху сумата от 22 272,67 лева възлиза на 4 070,95 лева. Съдът кредитира заключението на експертизата като компетентно изготвено и обосновано.

Съгласно представено на лист 64-65 по делото писмо, изх. № 0Д-03-625-2/30.08.2023 г. от Национален институт по метеорология и хидрология въз основа на експертна оценка от синоптичната обстановка, данните от представителните метеорологични станции и данни от ATDnet (Европейска система за регистриране на мълнии) е направено заключение, че на 09.06.2019 г. в 02:22 ч. в района на с. В., община М., област С. З. е регистрирана мълния на място с координати 42.603 с.ш. и 25.677 и.д. с радиус на неточност 7,31 км. Недвижимият имот, в който се намират процесните инвертори е с ПИ с идентификатор 10848,501.85 по кадастралните карти и регистри на с. В., община М., област С. З. и с координати 42° 36'37'' (42.610) с.ш. и 25° 40' 50'' (25.681), и се намира на около 860 метра северно от посоченото място, което е по-малко от радиуса на несигурност и има голяма вероятност регистрираната мълния да е паднала там.

При така установеното от фактическа страна, съдът намира от правна страна следното:

По отношение на активната материалноправна легитимация на ищеца:

В случая, от представеното на лист 63 по делото удостоверение се установява, че към 22.11.2021 г. задължението на ищеца по сключения между него и банката договор за кредит, обезпечен със застрахователния договор, е погасено изцяло. Предвид обстоятелството, че договорът за кредит е погасен изцяло, интересът на банката същият да бъде обезпечен посредством сключения застрахователния договор, съответно да получи застрахователно обезщетение, е отпаднал. По аргумент за противното от разпоредбата на чл. 1 от Специалните договорености в застрахователната полица, в който е уговорено, че правата за получаване на застрахователно обезщетение по полицата се прехвърлят на „ОББ“ АД до размера на непогасената част от кредита и за срока на същия, следва че след погасяване на сумата по договора за кредит и изтичане на срока на същия, банката няма право да получи застрахователно обезщетение. Съгласно чл. 71 от Общите условия на застраховка „Имущество за малък и среден бизнес“ (на лист 24 по гр.д. 1356/2022 г. по описа на РС К.) обезщетението за всяко увредено застраховано имущество се изплаща на неговия собственик, на изрично упълномощено от него лице, или на посочено в застрахователната полица, или в добавък към нея трето ползващо се лице, или на застрахователя в определените в настоящите общи условия случаи.

Предвид изложеното и доколкото между страните не се спори, че процесните инвертори са собственост на ищеца, съдът намира, че същият притежава активната

материалноправна легитимация да претендира заплащане на застрахователно обезщетение въз основа на сключения между тях застрахователен договор.

По иска с правно основание чл. 405, ал. 1 КЗ:

За основателността на иска с правно основание чл. 405, ал. 1 КЗ в тежест на ищеца е да докаже настъпването в срока на застрахователното покритие по процесния договор за имуществено застраховане на застрахователно събитие, за което застрахователят носи риска.

При установяване на тези обстоятелства от ищеца, в тежест на ответника е да докаже положителния факт на погасяване на дълга, както и да докаже възражението си, че не е налице покрит застрахователен риск, респективно и възражението си, че е налице предвиден в общите условия към застрахователния договор изключен риск.

При така разпределената доказателствена тежест, съдът намира, че искът е неоснователен. Съображенията за това са следните:

Обемът на застрахователната отговорност се определя от закона – чл. 343, ал. 1 КЗ, и от съдържанието на конкретния застрахователен договор, а при наличие на предпоставките по чл. 348, ал. 1 КЗ и от Общите условия на застрахователя на предлагания вид застраховка.

Спорният въпрос в настоящото производство е дали падането на мълнията, в резултат на която са причинени щети на застрахованото имущество, представлява покрит застрахователен риск.

Съгласно чл. 1 от Приложение-клаузи, Клауза А1 към Общите условия на застраховка „Имущество за малък и среден бизнес“ по клауза А1 застрахователят обезщетява застрахования за щети на застраховано имущество в резултат на пожар, пряко попадане на мълния, експлозия, имплозия, сблъсък или падане на пилотирано летателно тяло, негови част или товар, и обезщетява застрахования за пълна загуба или частична щета в резултат на тези рискове.

Съгласно дефиницията в чл. 2.2 от Общите условия мълния(гръм) е съприкосновение между силно наелектризиран облак и земята, между два облака или между отделни части на едни и същи облак и има силно разрушително действие. При него се развива висока температура, високо електрическо напрежение и голяма сила на електрическия ток, които причиняват щети на имущества, като опушване, запалване и обгаряне при пряко попадение на мълния.

Съгласно чл. 3.2 във връзка с чл. 3 от Приложение-клаузи, Клауза А1 към Общите условия освен посочените в раздел IV случаи, по тези клаузи застрахователят не покрива щети, нанесени върху електрически съоръжения под въздействието на електрически ток без поява на пламък – напрежение над нормалното, дефекти в изолацията, късо съединение, недостатъчен контакт, техническа неизправност на измервателни, регулиращи и предпазни устройства.

Съгласно § 1, т. 2 от ДР на Наредба № 4/22.10.2010 г. за мълниезащитата на сгради, външни съоръжения и открити пространства, пряко попадение на мълния е непосредствен контакт на мълнията с даден обект, съпроводен с протичане на тока на мълнията през обекта.

Съгласно § 1, т. 3 от ДР на Наредба № 4/22.10.2010 г. непрякото (индиректно) попадение на мълния е попадение на мълнията в близост до защитавания обект или върху мрежи за обществени услуги, навлизащи в защитавания обект, или върху земята.

Видно от събраните по делото писмени доказателства и изслушаната съдебно-техническа експертиза на 09.06.2019 г. в 02:22 г. на разстояние около 850 метра до имота, в който се намират процесните инвертори е паднала мълния, от електромагнитните ефекти на която са причинени уврежданията на инверторите. Поради това, съдът счита, че това попадение на мълния представлява индиректно такова по смисъла на § 1, т. 3 от ДР от Наредба № 4/22.10.2010 г. Предвид изричната формулировка на чл. 1 от Приложение-клаузи, Клауза А1 към Общите условия, че единствено прякото попадение на мълния представлява покрит застрахователен риск,

съдът намира, че индиректното попадане на мълния, не представлява покрит застрахователен риск, въпреки че по делото е установено, че в резултат на него са причинени щети на застрахованото имущество.

В тази връзка, съдът не възприема становището на вещото лице, че предвид нанесените щети на процесните инвертори вследствие на индиректно попадение на мълния, следва това попадение да се приравни на пряко такова. В застрахователната полица и клаузите на Общите условия изрично е посочено кои са застрахователните рискове, които са покрити по договора и при настъпването на които за правоимащия се поражда право да получи застрахователно обезщетение, и липсва правна възможност по тълкувателен път, при отчитане изключително на причинените щети, да бъде обоснована отговорност на застрахователя за рискове, каквито не са включени в застрахователния договор. В тежест на ищеца е да проведе пълно и главно доказване на обстоятелството, че в срока на договора е настъпило застрахователно събитие, за което застрахователят носи риска, като при липса на доказателства, установяващи осъществяването на този факт извън всякакво съмнение, съдът в приложение на неблагоприятните последици на доказателствената тежест е длъжен да приеме, че фактът не е осъществен и не следва да почина на предположения. Изводът за пряк удар на застрахованото имущество от мълния следва да е категоричен. *(в този смисъл Решение № 142/29.09.2021 г. по т.д. № 1096/2021 г. по описа на Софийски градски съд, Търговско отделение, VI-16 състав).*

Съдът намира за необходимо да посочи, че в случая не е налице твърдяното от ответника изключение по чл. 3.2 от Приложение-клаузи, Клауза А1 към Общите условия от застрахователятото покритие, тъй като цитираната разпоредба касае нанесени щети на електрически съоръжения под въздействието на електрически ток поради неизправности, свързани с подавания ток или с техническите съоръжения, а в настоящия случай се установи, че уврежданията на процесните инвертори е настъпило вследствие на електромагнитните ефекти на падналата мълния.

Предвид изложеното, съдът намира, че не е налице основание за ангажиране на отговорността на застрахователя за настъпилото събитие, съответно за причинените увреждания. Поради това, предявеният иск следва да бъде отхвърлен.

Поради неоснователността на главния иск е неоснователен и акцесорния иск за заплащане на мораторна лихва върху главницата за застрахователно обезщетение.

По разноските:

При този изход на спора право на разноски има ответникът, който претендира заплащане на юрисконсултско възнаграждение, което съдът на основание чл. 78, ал. 8 ГПК определи в размер на 100 лева, която сума на основание чл. 78, ал. 3 ГПК ищецът следва да бъде осъден да заплати на ответника. С определение, постановено в открито съдебно заседание, проведено на 28.11.2023 г. съдът е указал на ответника да внесе сумата от 1562,87 лева, представляваща възнаграждение за изготвяне на съдебно-техническа експертиза по сметка на Софийски районен съд. По делото не са налице доказателства за заплащане на посочената сума от ответника, поради което на основание чл. 77 ГПК същият следва да бъде осъден да заплати по сметка на съда сумата от 1562,87 лева. Същата не следва да бъде възложена в тежест на ищеца, доколкото съдът е постановил същата да бъде платена от ответника. В случай на плащане в указания срок, платената сума би била взета предвид при разпределение на отговорността за разноските по делото.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените от „Ф.“ ООД, ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: гр. К., ул. „Иван Вазов“ № 8, вх. Б, ет. 2, ап. 17, срещу „Д. З.“ АД, ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: гр. С., бул. „К. А. Д.“ № 68, осъдителни иски с правно основание чл. 405, ал. 1 КЗ и чл. 86, ал. 1 ЗЗД, за сумата от **22 372,66 лева**, представляваща застрахователно обезщетение по имуществена застраховка „Имущество за малък и среден бизнес“, обективирана в застрахователна полица № 087018003600****/31.10.2018 г. за щета, настъпила вследствие на мълния, и за сумата от **5840 лева**, представляваща обезщетение за забава за периода от 11.11.2019 г. до 08.06.2022 г.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 3 ГПК „Ф.“ ООД, ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: гр. К., ул. „Иван Вазов“ № 8, вх. Б, ет. 2, ап. 17, **да заплати** на „Д. З.“ АД, ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: гр. С., бул. „К. А. Д.“ № 68 сумата от **100 лв.**, представляваща разноски по делото.

ОСЪЖДА на основание чл. 77 ГПК „Д. З.“ АД, ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: гр. С., бул. „К. А. Д.“ № 68 **да заплати** по сметка на Софийски районен съд сумата от **1562,87 лева** – допълнително възнаграждение за изготвяне на съдебно-техническа експертиза.

Решението може да се обжалва пред Софийски градски съд в 2 - седмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____